

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches

TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/KİŞ, Sayı: 33

TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/WINTER, Issue: 33
DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>

p-ISSN: 1308-8041
e-ISSN: 1309-4033

**Uluslararası
Bilimsel
Hakemli
Mevsimlik
Dergi**

www.turansam.org

CİLT: 9 SAYI: 33 KIŞ - 2017
VOLUME: 9 ISSUE: 33 WINTER - 2017

TURAN-SAM (TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezinin) Uluslararası Endekslerce Tanınmış Dizinenen Bilimsel Mevzuilik Dergisi Hakemli bir Dergidir.
TURAN-SAM dergisi 3 ayda bir, yılda dört kez olmak üzere yayınlanmaktadır.

CİLT: 9 SAYI: 33 KIŞ - 2017
p-ISSN: 1308-8041 (BASILI) / e-ISSN: 1309-4033 (DİJİTAL)

DERGİ İMTİYAZ SAHİBİ: TURAN-SAM (TURAN Stratejik Araştırmaları Merkezi)
Kurucu Genel Başkanı Yrd. Doç. Dr. Elnur Hasan MİKALİ

Genel Yayın Yönetmeni: Prof. Dr. Ata ATUN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Cihan KÜÇÜKYILDIZ

Editorler: Prof. Dr. Harun DEMİRKAYA
Doc. Dr. Süleyman DOĞAN
Yrd. Doc. Dr. Kasım TATLILIK
Uzman Andaç KARABULUT
Metanet ALİYEVA

Baskı ve Cilt: SAGE Matbaacılık

Baskı Tarihi: Mart, 2017

Yayınevi: SAGE YAYINCILIK
Kazım Karabekir Cad. Kültür Çarşısı
No: 7 / 101-102 İskitler / ANKARA
Tel: 0312 341 00 02 - 0312 341 00 05 Cep: 0540 341 00 02
www.sageyayinevi.com bilgil@sageyayinevi.com

Yönetim Yeri Adresi: Kars Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü
Merkez Kampüsü 36100, KARS, TÜRKİYE CUMHURİYETİ
Telefon / Belgegeçer (Faks): +90 474 226 15 50 (+1442)
Web adresi: www.luransam.org
e-posta: emikalil@luransam.org

[illegible][illegible]

www.turansam.org

http://www.turansam.org

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/KİŞ, Sayı: 33
TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/WINTER, Issue: 33
DOI: http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041

İÇİNDEKİLER

(1)

Prof. Dr. İsmail BAKAN; Arş. Gör. İnci Fatma DOĞAN; Buket SEZER
ÖRGÜTSEL USTALIK ve ÖRGÜTSEL ÖĞRENME ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİR ALAN ARAŞTIRMASI
*THE RELATIONSHIP BETWEEN ORGANIZATIONAL AMBIDEXTERITY AND ORGANIZATIONAL
LEARNING: AN EMPIRICAL STUDY*

SAYFA 10

(2)

Yrd. Doç. Dr. Fuat UÇAR
İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI YILLARINDA KADIN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINA BİR ÖRNEK:
İZMİR YARDIM SEVENLER DERNEĞİ
*AN EXAMPLE TO WOMEN'S NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION DURING THE SECOND WORLD
WAR: IZMIR SOLIDARITY ASSOCIATION*

SAYFA 18

(3)

Yrd. Doç. Dr. Gönül KONAKAY; Öğr. Gör. Nurcan GÜNCE;
Yrd. Doç. Dr. Arzu YÜCE MORKOYUNLU; Okutman Banu ERGEN
ÇEVRESEL MALİYETLER: ÇİMENTO SANAYİNDE BİR UYGULAMA
ENVIRONMENTAL COSTS: AN APPLICATION IN THE CEMENT INDUSTRY

SAYFA 27

(4)

Doç. Dr. Süleyman GÖKSOY
INEFFICIENCY INDICATORS IN EDUCATIONAL ORGANIZATION
EĞİTİM ÖRGÜTÜNDE ETKİSİZLİK GÖSTERGELERİ

SAYFA 35

(5)

Doç. Dr. Vural ÇAĞLIYAN; Yrd. Doç. Dr. Ramazan GÖRAL
ULUSLARARASI TURİZM REKABETÇİLİĞİ VE TURİZMİN EKONOMİK ETKİSİ ÜZERİNE BİR
DEĞERLENDİRME
*AN EVALUATION ON INTERNATIONAL TOURISM COMPETITIVENESS AND ECONOMIC IMPACT OF
TOURISM*

SAYFA 45

(6)

Arş. Gör. Sudan ALTUN
ALTIN ÇAĞIN ALTIN ŞAİRİ ŞOTA RUSTAVELİ VE MECNUNLUK “AŞK, AKILLA ANLAŞILMAZ;
YÜREKTE YAŞANIR.”
*GOLDEN AGE AND GOLDEN POET SHOTA RUSTAVELI “MIJNUROBA - LOVE IS NOT UNDERSTOOD
BUT ALIVE.”*

SAYFA 54

(7)

Yrd. Doç. Dr. İtir ERKAN, Yüksel İLİK, Prof. Dr. H. Cüneyt ULUTİN
ACİL LABORATUVARLARINDAN REDDEDİLEN KAN ÖRNEKLERİNİN HASTA HAKLARI
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*
*EVALUATION OF REJECTED SAMPLES FROM EMERGENCY LABORATORIES WITH A FOCUS ON
PATIENT RIGHTS*

SAYFA 63

(8)

Canan AKSOY, Yrd. Doç. Dr. İtir ERKAN, Prof. Dr. H. Cüneyt ULUTİN

<http://www.turansam.org>

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/KİŞ, Sayı: 33
TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/WINTER, Issue: 33
DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>

**SAĞLIK TURİZMİ'NİN İDARİ VE ETİK AÇIDAN İNCELENMESİ: ÖZEL HASTANE
YÖNETİCİLERİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA***

**ADMINISTRATIVE AND ETHICAL ANALYZE OF THE HEALTH TOURISM: A STUDY OF THE PRIVATE
HOSPITAL MANAGERS**

SAYFA 68

(9)

Doç. Dr. Damla BULUT

**TÜRKİYE'DEKİ MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİNDE
TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ UYGULAMA MODELİ ÖNERİSİ**

**A SUGGESTION FOR APPLICATION MODEL OF TOTAL QUALITY MANAGEMENT IN MUSIC TEACHER
TRAINING IN TURKEY**

SAYFA 73

(10)

Av. İbrahim GÜL (Attorney at Law. İbrahim Gül)

Doç. Dr. Sait YILMAZ (Assoc. Prof. Dr. Sait Yılmaz)

**TÜRKİYE'DE BÜROKRATİK ELİTİZMİ ANLAMAK, PDY (FETÖ) VE YARGI İLİŞKİSİ
UNDERSTANDING BUREAUCRATIC ELITISM, RELATIONSHIP BETWEEN PDY AND JUDICIAL
STRUCTURE**

SAYFA 78

(11)

Öğr. Gör. Kübra Deren EKİCİ

**ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE PLÜRALİZM YAKLAŞIMI
PLURALISM APPROACH IN INTERNATIONAL RELATIONS**

SAYFA 91

(12)

Doç. Dr. Şeniz ANBARLI BOZATAY; Yunus GÜLER

**TÜRK SİYASAL KÜLTÜRÜNDE KURT, AT ve KARTAL SEMBOLİZMİ
WOLF, HORSE AND EAGLE SYMBOLISM IN TURKISH POLITICAL CULTURE**

SAYFA 95

(13)

Mircavid HƏSƏNOV Ağakərim oğlu

**UNİVERSİTETLƏRDƏ BİZNES-İNKUBATORLARIN İNNOVATİV İNKİŞAF STRATEGİYASI
THE STRATEGY OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE BUSINESS INCUBATORS IN
UNIVERSITIES**

ÜNİVERSİTELERDE BİZNES-İNKUBATORLARIN YENİLİKÇİ KALKINMA STRATEJİSİ

SAYFA 101

(14)

Arş. Gör. Ersin SAVAŞ; Yrd. Doç.Dr. Vahit CELAL

**İSLAM DÜNYASINDA FELSEFİ HAREKETLER
PHILOSOPHY MOVEMENTS IN ISLAMIC WORLD**

SAYFA 106

(15)

**Doç. Dr. Hasan Latif; Fatma Büşra Polat; Samet Özdemir; Vjosa Hajrullahu; Teymur Sarkhanov; Braima
Djamanca**

**YÖNETİM VE ORGANİZASYON BİLİM DALINDA YÜRÜTÜLEN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE
ARAŞTIRMA YERİ SEÇİMİ SORUNSAI**

**RESEARCH PLACE SELECTION PROBLEMATIC IN MANAGEMENT AND ORGANIZATION GRADUATE
THESIS**

SAYFA 110

(16)

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Burhanettin COŞKUN

<http://www.turansam.org>

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/KİŞ, Sayı: 33
TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/WINTER, Issue: 33
DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>

1960 SONRASI TÜRK SAĞLIK PERSONELİ POLİTİKASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
AN ASSESSMENT ON THE TURKISH HEALTH STAFF POLICY AFTER 1960'S

SAYFA 119

(17)

Yrd. Doç. Dr. Ensar YILMAZ

NECMETTİN HACİEMİNOĞLU'NDA TÜRKİYE'NİN AYDIN SORUNSAĞI
TURKEY'S QUESTION OF INTELLECTUALS ACCORDING TO NECMETTİN HACİEMİNOĞLU

SAYFA 125

(18)

Dr. Zeyyat BANDEOĞLU

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ ULUSLARARASI ÇATIŞMA ve KRİZLERDEKİ ROLÜ
THE ROLE OF THE NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS IN INTERNATIONAL CONFLICTS AND CRISIS

SAYFA 137

(19)

Dr. Hamza YILDIRIM

İSRA SURESİ AHLAK MUHTEVALI AYETLERİN BELAGAT YÖNÜNDEN TAHLİLİ VE BUNUN
KURAN İRŞADINDAKİ TESİRİ
THE MORALITY OF-CONTENTS SURA ISRA VERSES DEFINITIONS FROM BELAGAT AND HIS INFLUENCE OF NOTIFICATION QURAN

SAYFA 148

(20)

Öğr. Gör. Mammadali MAMMADALIYEV

MÜZİK BAĞLAMINDA ŞEFLİK MERTEBESİNİN TEMEL ESASLARI
THE BASIS OF THE DEGREE OF CONDUCT IN MUSIC CONTEXT

SAYFA 164

(21)

Öğr. Gör. Mehriban AĞAYEVA

PİYANO EĞİTİMİNDE DOĞRU OTURUŞ ve EL POZİSYONLARININ İCRACI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
THE EFFECTS OF RIGHT SITTING AND HAND POSITIONS ON THE PERFORMER

SAYFA 168

(22)

Arş. Gör. Ekrem KOÇ

FURÛ FIKİH LİTERATÜRÜNDE CEVÂZ VE İLGİLİ KAVRAMLAR
PERMISSIBILITY AND RELATED CONCEPTS IN THE LITERATURE OF FURU FIQH

SAYFA 172

(23)

Assoc. Prof. Dr. Abuzar BAGIROV

МОСКОВСКИЙ АЗЕРБАЙДЖАНСКИЙ ТЮРКОЛОГ – ИССЛЕДОВАТЕЛЬ ТУРЕЦКОЙ
ЛИТЕРАТУРЫ

MOSKOVALI AZERBAIJANIAN TÜRKOLOG - TÜRK EDEBİYATI ARAŞTIRMACISI
MOSCOW - AZERBAIJANIAN TURKOLOG - TURKISH LITERATURE RESEARCHER

SAYFA 180

(24)

Yrd. Doç. Dr. Hepşen OKAN

MÜZİK İCRASINDA ZAMANLAMA BECERİLERİNE İLİŞKİN İCRA EĞİTİMCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ
VIEWS OF INSTRUCTORS FOR TIMING SKILLS IN MUSIC PERFORMANCE

SAYFA 185

(25)

Uzm. Fatih BECER

MODERNLEŞME SÜRECİNDE KİMLİK BUNALIMI: İKTİBAS HUKUKU İLE BİR ANALİZ

<http://www.turansam.org>

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/KİŞ, Sayı: 33
TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/WINTER, Issue: 33
DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>

IDENTITY CRISIS IN MODERNIZATION PERIOD: AN ANALYSIS WITH QUOTATION LAW

SAYFA 193

(26)

Yrd. Doç. Dr. M. Fazıl HİMMETOĞLU

ESKİ ÇAĞDA ÇİFT BAŞLI KARTAL SEMBOLÜ ÜZERİNE KISA BİR DEĞERLENDİRME(

Mezopotamya, Anadolu, Orta Asya)

A BRIEF EVALUATION ON THE DOUBLE HEADED EAGLE SYMBOL IN THE OLD AGE (Mesopotamia, Anatolia, Central Asia)

SAYFA 199

(27)

Mustafa Hulki CEVİZOĞLU

GOFFMAN'I OKUMAK: SEMBOLİK ETKİLEŞİMCİ SOSYOLOJİ ÜZERİNE İKİ MAKALE

İNCELEMESİ VE ELEŞTİRİSİ

READING GOFFMAN: TWO ARTICLE REVIEW AND CRITIQUE ON SYMBOLIC INTERACTIVE SOCIOLOGY

SAYFA 206

(28)

Dr. Murat AKYÜZ; Öğr. Gör. Dr. Bayram TOPLU

ASYADA BİR KADIN TEZKİRECİ (DR. Şefika YARKIN)

A WOMAN BIOGRAPHER IN ASIA (DR. Shefika YARKIN)

SAYFA 212

(29)

Öğr. Gör. Hande ÖZOLGUN

TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİNDE MUHASEBE İŞLEMLERİ VE MARMARA EREĞLİSİ TARIM KREDİ KOOPERATİF ÖRNEĞİ

ACCOUNTING PROCEDURES IN AGRICULTURE CREDIT COOPERATIVES AND MARMARA EREĞLİSİ AGRICULTURAL CREDIT COOPERATIVE EXAMPLE

SAYFA 217

(30)

Dr. Mustafa HATTAPOĞLU

RESTORASYON İNŞAAT PROJELERİNDE MALİYET HESAPLAMALARININ GÜVENİLİRLİĞİNİ ETKİLEYEN NEDENLER

FACTORS AFFECTING RELIABILITY OF COST ESTIMATIONS IN RESTORATION PROJECTS

SAYFA 227

(31)

Uzm. Eylem SAYIN

KAMU YÖNETİMİNİN GİZLİ KESİTİ KAMERALİST EKOL VE ÖNCÜLERİ

THE HIDDEN SECTION CAMERALIST ECHOLE AND PIONEERS OF PUBLIC ADMINISTRATION

SAYFA 235

(32)

Tekin YEKEN, Tahir Serkan IRMAK, Arzu MORKOYUNLU YÜCE

KÖRFEZ (KOCAELİ) KIYI AKİFERLERİNDE TİPİK TUZLUSU GİRİŞİM RİSKİNİN ÖZDİRENÇ YÖNTEMİ İLE BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF RESISTIVITY METHOD WITH THE USE OF TYPICAL SALTWATER INTRUSION RISK IN COASTAL AQUIFERS OF KÖRFEZ (KOCAELİ)

SAYFA 242

(33)

Prof. Dr. Serikbay YDYRYS, Dr. Kanat YDYRYS

ÇİN'İN ENERJİ POLİTİKASINDA RUSYA'NIN YERİ

THE PLACE OF RUSSIA IN CHINA'S ENERGY POLICY

SAYFA 249

http://www.turansam.org

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/KIŞ, Sayı: 33
TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/WINTER, Issue: 33
DOI: http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041

(34)

Prof. Dr. Serikbay YDYRYS, Dr. Malika MUNAŞİPOVA, Öğr. Gör. Guldana TEMİRBAYEVA
ÜNİVERSİTEDE ETKİLİ KURUM KÜLTÜRÜ VE KURUMSAL İMAJIN ÖNEMİ

EFFECTIVE CORPORATE CULTURE IN UNIVERSITY AND THE IMPORTANCE OF CORPORATE IMAGE

SAYFA 256

(35)

Yrd. Doç. Dr. Seda ÖZ YILDIZ

ATAERKİLLİK, HEGEMONİK ERKEKLİK ve POLİSLİK: KAVRAMSAL BİR BAKIŞ
PATRIARCHY, HEGEMONIC MASCULINITY AND POLICING: A CONCEPTUAL ANALYSIS

SAYFA 261

(36)

i.e.n., Dosent. Gülşən MUSTAFAYEVA Mustafa qızı

MİLLİ İQTİSADİYYATIN İNKİŞAFINDA STRATEJİ YOL XƏRİTƏSİNİN İSTİQAMƏTLƏRİ ÜZRƏ
REGIONAL İDARƏÇİLİK PROBLEMLƏRİ

ON THE REGIONAL STRATEGIC DIRECTIONS ROADMAP FOR DEVELOPMENT OF NATIONAL
ECONOMY MANAGEMENT PROBLEMS

SAYFA 268

(37)

Uzm. Sevgi BAYAT

MAARİFÇİ, YAZAR, GAZETECİ, HEKİM. AZERBAYCAN'IN ÇOK YÖNLÜ LİDERİ; NERİMAN
NERİMANOV

EDUCATOR, AUTHOR, JOURNALIST, DOCTOR, VERSATILE LEADER OF AZERBAIJAN: NERİMAN
NERİMANOV

SAYFA 274

(38)

Prof. Dr. Menşure KOLÇAK; Arş. Gör. Taha ARPA

VERGİ GELİRLERİ VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ *TÜRKİYE ÖRNEĞİ (1976-2016)
RELATIONSHIP BETWEEN TAX INCOME AND ECONOMIC GROWTH *THE CASE OF TURKEY (1976-
2016)

SAYFA 279

(39)

Prof. Dr. Dolunay ŞENOL; Uzm. Sezgin ERDEM

TÜRK TOPLUMUNDA HEGEMONİK ERKEKLİĞİN İNŞASINDA TOPLUMSAL SÜREÇLERİN ROLÜ
THE ROLE OF THE SOCIAL PROCESS ON HEGEMONIC MANHOOD IN TURKISH SOCIETY

SAYFA 290

(40)

Yrd. Doç. Dr. Mustafa METE

TÜRK DÜNYASI EKONOMİK BİRLEŞME MODELİ
TURKISH WORLD ECONOMIC INTEGRATION MODEL

SAYFA 300

(41)

Selami Özcan; Serhat Ata; Deniz Avarcan; Ömer Faruk Yıldırım; Tolga Yıldırım

E-TİCARETTE SATIN ALMA DAVRANIŞI VE FORUM KULLANICILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
THE PURCHASING BEHAVIOR IN E COMMERCE AND A RESEARCH ON FORUM USERS'

SAYFA 309

(42)

Yrd. Doç. Dr. Elçin YAZICI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖZ-YETERLİK İNANÇLARININ
İNCELENMESİ (KKTC ÖRNEĞİ)

INVESTIGATION OF SELF-QUALIFICATIONS OF PRESCHOOL EDUCATION TEACHER CANDIDATES
(TRNC SAMPLE)

<http://www.turansam.org>

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/KIŞ, Sayı: 33
TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/WINTER, Issue: 33
DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>

SAYFA 319

(43)

Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN Öğr. Gör. İsmail BİLGİÇLİ
YİYECEK İÇECEK İŞLETMELERİNDE YÖNETSEL HATA VE SORUNLARINA ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA
A RESEARCH ON SUGGESTIONS FOR ADMINISTRATIVE ERROR AND PROBLEMS IN FOOD AND BEVERAGE BUSINESS

SAYFA 327

(44)

Doç. Dr. Şükrü NİŞANCI
KALKINMANIN ALTERNATİF MALİYETLERİNİ AZALTMADA BİR SOSYAL SİYASET KURUMU
OLARAK AHİLİK
AHILIK AS AN ALTERNATIVE SOCIAL POLICY INSTITUTION FOR REDUCING ETERNALITIES OF DEVELOPMENT

SAYFA 335

(45)

Doç. Dr. Hezi EYNALOV; Pınar TOPÇU
TÜRKİYE’NİN ORGANİK TARIM BİRİKİMİNİN AZERBAYCAN’DA BU ALANIN GELİŞİMİNE
SAĞLAYACAĞI MUHTEMEL KATKILAR
POTENTIAL CONTRIBUTIONS OF TURKEY’S EXPERIENCE IN ORGANIC AGRICULTURE TO THE DEVELOPMENT OF THIS SECTOR IN AZERBAIJAN

SAYFA 344

(46)

Fatih ASLAN
TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE SANAYİ DEVRİMİNİN TEMEL DİNAMİKLERİ
BASIC DYNAMICS OF INDUSTRIAL REVOLUTION IN HISTORICAL PROCESS

SAYFA 355

(47)

Yrd. Doç. Dr. Sefer GÜMÜŞ (Sorumlu Yazar)
Miraç AĞLAÇ, Sefer GÜMÜŞ, Birol Erdem, Gökhan ÖNER
BİLGİ TEKNOLOJİLERİ SEKTÖRÜNDE ÇALIŞANLARIN SATIN ALMA DAVRANIŞLARINA SOSYAL
MEDYANIN ETKİSİ
THE ROLE OF SOCIAL MEDIA IN FACTORS AFFECTING CONSUMER PERCEPTION OF INFORMATION TECHNOLOGY INDUSTRY

SAYFA 361

(48)

Yrd. Doç. Dr. Haluk YÜCEL
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDAKİ UD DERSLERİNİN İŞLEYİŞİNDE METOT VE MEŞK
SİSTEMİNE DAİR BİR ARAŞTIRMA
A RESEARCH ABOUT THE “MESCHK” AN THE METHOD SYSTEM USED TO TEACH OUD IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

SAYFA 374

(49)

Prof. Dr. Süleyman DÖNMEZ
JEAN JACQUES ROUSSEAU VE DEDE KORKUT’U –ERKEN- ÇOCUKLUK BAĞLAMINDA
KARŞILAŞTIRMAK
COMPARING JEAN JACQUES ROUSSEAU TO DEDE KORKUT IN THE CONTEXT OF EARLY CHILDHOOD

SAYFA 383

(50)

Dr. Murat AKYÜZ

<http://www.turansam.org>

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches

TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/KİŞ, Sayı: 33

TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/WINTER, Issue: 33

DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>

KIRGIZLAR VE HAZARİSTAN (HAZARACAT) HAZARALARI ARASINDA NEVRUZ KÜLTÜRÜ VE GELENEKLERİ

NEWROZ CULTURE AND CUSTOMS AMONG THE KYRGYZS AND HAZARISTAN (HAZARAJAT)

HAZARAS

SAYFA 390

(51)

Yrd. Doç. Dr. Yusuf ACAR

SÜRDÜRÜLEBİLİR DESTİNASYON YARATMA KAPSAMINDA İHLARA YÖRESİNİN CITTASLOW İÇİN UYGUNLUĞUNUN İNCELENMESİ

CREATING CONTEXT OF SUSTAINABLE DESTINATION INVESTIGATION OF CONFORMITY FOR CITTASLOW OF İHLARA REGION

SAYFA 396

(52)

Arş. Gör. Dr. Özlem SÖKMEN GÜRÇAM

DOLAYSIZ YABANCI SERMAYE YATIRIMLARINA YÖNELİK VERGİ TEŞVİK POLİTİKALARI: TÜRKİYE

TAX INCENTIVE POLICIES FOR INTENTIONAL FOREIGN CAPITAL INVESTMENTS: TURKEY

SAYFA 405

(53)

Arş. Gör. Ümit ŞENGEL; Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN

BİTLİS İLİNİN EKONOMİK KALKINMASINDA TURİZMİN ROLÜ VE ÖNEMİ

THE ROLE AND THE IMPORTANCE OF TOURISM IN ECONOMIC DEVELOPMENT OF BITLIS PROVINCE

SAYFA 414

(54)

Ayşegül KAYA

ÖRGÜTLERDE GÖRÜLEN SOSYAL HASTALIKLARIN İYİLEŞTİRİLMESİNDE İNSAN KAYNAKLARI UYGULAMALARININ ETKİNLEŞTİRİLMESİ

ENABLING THE ELIMINATION OF SOCIAL DISEASES TO BE HUMAN RESOURCES PRACTICES IN ORGANIZATIONS

SAYFA 422

(55)

Prof. Dr. Yusuf KADERLİ; Yrd. Doç. Dr. Mustafa DOĞANER; Hatice BAŞKAYA

BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN FİRMALARIN YENİ İŞ İLİŞKİSİ DUYURULARININ HİSSE SENETLERİ GETİRİLERİ ÜZERİNDEKİ KISA VADELİ ETKİSİNİN OLAY ETÜDÜ İLE İNCELENMESİ

AN ASSESSMENT OF SHORT-TERM EFFECTS OF NEW BUSINESS ASSOCIATION ANNOUNCEMENTS OF COMPANIES IN BORSA İSTANBUL ON STOCK PRICES THROUGH EVENT STUDY

SAYFA 429

(56)

Yrd. Doç. Dr. Mahire ÖZÇALIK

DOĞU TÜRKİSTAN BÖLGESİNİN KALKINMASINDA TURİZMİN ÖNEMİ VE PEYZAJ AÇISINDAN İRDELENMESİ

THE IMPORTANCE OF THE TOURISM ON THE DEVELOPMENT OF THE EAST TURKISTAN REGION AND ITS STUDYING IN THE VIEW OF THE LANDSCAPE ARCHITECTURE

SAYFA 436

(57)

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZALP

HACI BEKTAŞ-I VELİ VE HUMANİZM ANLAYIŞI

HACI BEKTAŞ-I VELİ AND HUMANISM CONCEPT

SAYFA 441

(58)

http://www.turansam.org

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/KİŞ, Sayı: 33
TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/WINTER, Issue: 33
DOI: http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041

Dr. Masud MUSAYEV

PALESTIN-ISRAEL RELATIONS DURING YASSER ARAFAT AND ITS EFFECT ON THE WORLD
YASER ARAFAT DÖNEMİNDE FİLİSTİN İSRAİL İLİŞKİSİ VE DÜNYA ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
SAYFA 446

(59)

Dr. İbrahim YILMAZ

VAKIF ESERLERİNİN ONARIMINDA OSMANLI DÖNEMİ VE GÜNÜMÜZDE KULLANILAN ONAY
SÜREÇLERİ
APPROVAL PROCESSES USED IN THE OTTOMAN PERIOD AND NOWADAYS IN THE REPAIR OF
FOUNDATION WORKS

SAYFA 456

(60)

Doç. Dr. Muhtesem BARAN

STRESS SOURCES OF GENERATION Y IN TURKEY AND MANAGEMENT OF GENERATION Y
TÜRKİYE'DE Y KUŞAĞININ STRES KAYNAKLARI ve Y KUŞAĞININ YÖNETİMİ

SAYFA 470

(61)

Prof. Dr. Fatma ÖZTÜRK; Perihan KARAKAYA

BURSA İLİ KELES İLÇESİ GELENEKSEL KADIN ÖZEL GÜN GİYİM KUŞAM ÖZELLİKLERİ
BURSA RIVER KELES LOCATION TRADITIONAL WOMEN SPECIAL DAY CLOTHING SPECIFICATIONS

SAYFA 485

(62)

Yrd. Doç. Dr. Elif GÜNERİ YÖYEN; Ali HAYDAR ÖZGÜN

İNTERNET BAĞIMLILIĞINDA KİŞİLİK YAPISI, BENLİK SAYGISI VE SAVUNMA
MEKANİZMALARININ YORDAYICILIĞI
PREDICTABILITY OF PERSONALITY, SELF-ESTEEM AND DEFENSE MECHANISMS IN INTERNET
ADDICTION

SAYFA 492

(63)

Yrd. Doç. Dr. Serdar YILMAZ

TURGUT ÖZAL'DAN ABDULLAH GÜL'E NURSULTAN NAZARBAYEV'İN DEĞİŞEN TÜRKİYE
SÖYLEMİ

NAZARBAYEV'S CHANGING TURKEY DISCOURSE FROM TURGUT OZAL TO ABDULLAH GUL

SAYFA 501

GENEL BİLGİLER ve DERGİ YAZIM KURALLARI

SAYFA 510

(6)

Arş. Gör. Sudan ALTUN⁴⁰

**ALTIN ÇAĞIN ALTIN ŞAİRİ ŞOTA RUSTAVELİ VE MECNUNLUK “AŞK, AKILLA
ANLAŞILMAZ; YÜREKTE YAŞANIR.”
GOLDEN AGE AND GOLDEN POET SHOTA RUSTAVELI “MIJNUROBA - LOVE IS NOT
UNDERSTOOD BUT ALIVE.”**

ÖZ

Kafkasya bölgesi hem Türkiye hem de Gürcistan için önemli bir konumdadır. Komşu olan bu iki devletin yüzyıllara dayanan bir edebi ilişkileri mevcuttur. Türk edebiyatının Gürcü okuyucular kadar ilgi görmesinin yanında Gürcü edebiyatı da son yıllarda yapılan çalışmalarla Türk okuyucunun ilgisini çekmektedir. Günümüzde Türk-Gürcü edebi ve kültürel ilişkileri bu bağlamda önem arz etmektedir. Eser yaklaşık iki yüzyıldan bu yana çeşitli yabancı dillere çevrilmiştir ve çevrilmektedir. Yabancı dildeki ilk tercümesi 1802 yılında birinci dördlüğün Evgeny Bolkhovitinov’un Rusçaya çevirisiyle başlamıştır. Sonraki yıllarda dünya üzerine farklı dillere çeviriler devam etmektedir.

Eserin 162 elyazması ve 32 parçası bugüne kadar ulaşmıştır.⁴¹ Eser Türkçeye ilk kez Zeynel Abidin MAKAS ve Bilal DİNDAR tarafından Kaplan Postlu Şövalye olarak 1991 yılında çevrilmiştir. Bu makalede Gürcü edebiyatının başyapıtı sayılabilecek Şota Rustaveli ve Kaplan Postlu Şövalye eseri ile “Mecnunluk” kavramları incelenmektedir. Arapça kelime olan Mecnunluk destandaki örnekleriyle birlikte her iki dilde açıklanmaya çalışılmaktadır. Bugün her iki ülke arasında devam eden iyi siyasi, sosyo-kültürel ve ekonomik ilişkiler; yazar ve şairlerin eserlerinin karşılıklı çevrilip incelenmesi de edebi ilişkiler açısından katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gürcü Edebiyatı, Şota Rustaveli, Kaplan Postlu Şövalye, Mecnunluk.

ABSTRACT

The Caucasus Region is an important location for both Turkey and Georgia. These two neighbor states have had perfect literary associations dating back centuries. In addition to the interest of Turkish literature as much as Georgian readers, Georgian literature attracts attention of Turkish readers in recent years. Today, Turkish-Georgian literary and cultural relations are important in this context. The work has been translated into various languages since about two centuries. It is the first translation began in the beginning of 1802 by whom Evgeny Bolkhovitinov, was translated into Russian.

162 manuscripts and 32 pieces of the work reached today. The work was first translated into Turkish by Zeynel Abidin MAKAS and Bilal DINDAR as the Kaplan Postlu Şövalye in 1991. In this article, the concepts of "Majnunluk" are studied with the works of Shota Rustaveli and Kaplan Postlu Şövalye which can be considered as the masterpieces of Georgian literature. Good political, socio-cultural and economic relations continuing between the two countries today; the pieces of the writers and poets will be contributed in terms of literary relations.

Keywords: Georgian literature, Shota Rustaveli, Kaplan Postlu Şövalye, Majnunluk.

⁴⁰ Araştırma Görevlisi Kafkas Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Kafkas Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Gürcü Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı; sudancetinkaya2010@hotmail.com; Kars/TÜRKİYE.

⁴¹ ÜSTÜNYER, İlyas, “GÜRCÜ DİLİ VE EDEBİYATI Üzerine Okumalar” İstanbul 2010, s. 90.

Şota Rustaveli (შოთა რუსთაველი) Gürcü Edebiyatı'nın şiirsel dilinin ve edebi başyapıtı Kaplan Postlu Şövalye'nin (ვეფხისტყაოსანი) yazarı, üstün şairi ve rakipsiz dehasıdır. Şota Rustaveli'nin ünü, ancak ölümünden yüzyıllar sonra yayılmış, ama bu ün çok derinlere kök salmış ve yapıtının çevresinde eşsiz bir sevgi çemberi oluşmuştur. Rustaveli ölümünden yüzyıllar sonra Gürcistan'ın tüm şairlerinin rehberi olmuş, "Kaplan Postlu Şövalye" (ვეფხისტყაოსანი) adlı yapıtı bütün şiirleri besleyen bir özsu niteliği kazanmıştır. Rustaveli daha sonraki yüzyıllarda ülkesinin edebiyat dünyasını çok derinden etkilemiştir. 12. yüzyılın derinliklerinden gözleri kamaştıran bir güneş gibi fışkıran bu büyüleyici şahsiyet kimdir? ⁴²Bu ünlü şairin yaşamına ilişkin fazla bilgi yoktur.

Yaşamına ilişkin çok fazla bilgi olmamakla birlikte Gürcülerin Altın Çağ olarak adlandırdığı 12. Yüzyıl sonları ve 13. Yüzyıl başlarında (d.1162/1172?-ö.1216) olarak varsayılmaktadır. Gürcüceyi şiir dili seviyesine çıkaran şairin doğum tarihi 1166 olarak kabul edilir. Çocukluğunda yetim kalınca amcası tarafından yetiştirilir. Amcasından aldığı dini eğitimi felsefi derinlikle yoğurur ve bunu geç dönem şiirlerinde görmek mümkündür. Rustaveli'nin eğitimine dair birden çok rivayet söz konusudur. Arabistan'a, Bizans'a ve Yunanistan'a giderek buralarda eğitim aldığı rivayetleri mevcuttur. Yine bir rivayete göre 11. yüzyılın ilk yarısında David Ağmaşenebeli (Kurucu David) tarafından Gürcistan'ın bir ili olan Kutaisi (ქუთაისი) yakınlarında yaptırılan Gelati Manastırı veya Akademisi'nde yetişmiştir. ⁴³ Kimi rivayetler de onun Kudüs'e gittiğini (Kraliçe Tamara'a olan aşkının karşılık bulamamasından dolayı orada inzivaya çekiliğini) ve orada yaşlanıp Giorgi Manastırı'nda öldüğü ileri sürülmektedir. Günümüz Kudüs topraklarında da halen yer alan Kutsal Haç Manastırı'nda ⁴⁴ onun bir portresi hala muhafaza edilmektedir.

12. yüzyılda Gürcü Kraliçesi Tamar'a yazdığı kasidelerden sonra Kraliçe'nin iltifatını kazanan şair, daha sonra baş haznedarlığa atanmıştır. Bir diğer rivayete göre de şairin, bu aşk ve macera destanını yazmasının sebebi Kraliçe Tamar'a duyduğu fakat karşılık bulamayan aşkıdır. Eserde işlenen konular itibarıyla aşk, dostluk, sadakat, vatanseverlik, özveri, özgürlük, kardeşlik vb. konular bir arada verilmiştir. Aynı zamanda Gürcü edebiyat dilinin kurucusu olarak da kabul edilmektedir.

Şairin adının Şota (შოთა) olduğu 13. Yüzyılın başından beri ikonografik ve edebi eserlerle anıla gelmiştir. Rustaveli (რუსთაველი) soyadını doğduğu yerden almıştır. „Gürcistan'da bugün de Rustavi (რუსთავი) adlı iki yerleşim yeri vardır. Bunlardan birisi Ahıska (აბსახეთი) yöresinde, Ahalsık'la Aspinza arasında, yan, Meskheta (მესხეთი) diğer adıyla Türklerin ana yurtları olan bölgeye, diğeri ise Tiflis'in (თბილისი) güneydoğusunda ve Kura Nehri'nin (მტკვარი) sol yanında bulunan Rustavi (რუსთავი) şehridir. ⁴⁵ Şairin hangi Rustavi'de doğup büyüdüğü bilgisi kesinlik kazanmamıştır. ⁴⁶ Eseri epilog kısmında;

“გასრულდა მათი ამბავი ვითა სიზმარი ღამისა.

გარდახდეს, გავლეს სოფელი, - ნახეთ სიმუხთლეს ჟამისა!-

ვის გრძლად ჰგონია, მისთვისცა არის ერთისა წამისა.

და ვწერ ვინმე მესხი მელეესე მე რუსთაველისად ამისა.”

“Rüya gibi gelip geçti o üç pehlivanın ömrü.

Bu vefasız dünyadan onlar da göçüp gitti.

Ey, hiç ölmeyeceğini sanan hayat bir anlıktır!

İsimsiz Mesh şairi Rustaveli söylüyor bunu.”

Mısrasından hareketle onun Ahıska yöresindeki Rustavi'den olduğu çıkarımını yapmak mümkündür.

⁴² YERGUZ, İsmail, *Şota Rustaveli ve “Kaplan Postlu Şövalye”*, Çvneburu Dergisi, İstanbul 2004.

⁴³ Gogua, Edison, *Şota Rustaveli, Aforizmi i Viskazvaniya*, Khelobneba, Tbilisi 1979, s.8.

⁴⁴ Bu Manastırın adını Elbaidze “Cvari - Haç” olarak verir. Bkz. Maka Elbakidze, “რუსთაველი და მისი ვეფხისტყაოსანი” - *Rustaveli da misi “Vepkhistaosani”*, Pirosmeni, İlkbahar 2008, sayı 5, s.23.

⁴⁵ Rus-Tavi (რუს+თავი) / Su-Başı, Bkz. Krzioğlu, *Kıpçaklar*, s.74. “Kral David'in baş veziri Çkondidel Görgi 1115'te (Tiflis altında ve Kür boyundaki) Rustav'ı zapt etti. Burada kışlayan Türkler için bu büyük bir darbe oldu.”, Age., s.113.

⁴⁶ Elbakidze, Maka, “რუსთაველი და მისი ვეფხისტყაოსანი” - *Rustaveli da misi “Vepkhistaosani”*, Pirosmeni, İlkbahar 2008, sayı 5, s.22.

Şairin hayatına, eserlerine, yetişme şartlarına ilişkin yazılı kaynakların olmaması yazara ilişkin değişik rivayetleri ortaya koymuştur. Kimi zaman efsanelere de dayanan bu rivayetlerin içerikleri çok değişiktir.⁴⁷ Rustaveli Kaplan Postlu Şövalye eserinin gerek giriş, gerekse sonuç kısmında Tamara (თამარა), David (დავით), Tmogveli (თმოგველი), Mose Honeli (მოსე ჰონელი) gibi tarihi isimlerden bahsetmekte, bu da onun yaşadığı devri gösteren deliller olarak algılanmaktadır.

Rönesans düşüncesine çok büyük katkılarda bulunan Gürcistan'ın Dante'si olarak adlandırabileceğimiz Rustaveli'nin adeta tüm evreni kucaklayan "Kaplan Postlu Şövalye"sinde peş peşe gelen imajlarla ufuk genişler ve gelişen tablolar güneş ışınlarının baştan başa kat ettiği bütün dünyayı kucaklar.⁴⁸ Eseri özetle anlatmak istersek şöyle gerçekleştirmiştir:

"Yaşlı Arabistan kralı Rostevan (როსტევან) tahtını kızı Tinatin'e (თინათინ) bırakır. Bu olayın kutlanması amacıyla düzenlenen bir av partisi sırasında kaplan postlu esrarengiz bir şövalye çıkar ortaya ve daha sonra hemen ortalıktan kaybolur. Meraklanan ve heyecanlanan Tinatin, başkomutanı genç Avtandil'e (ავთანდილ) bu adamı bulması için emir verir. Avtandil âşık olduğu Tinatin'in gözüne girmek için canla başla çalışır ve kaplan postlu bu adamı bulur. Tariel (ტარიელ) adlı şövalye Avtandil'e hayat hikâyesini anlatır. Hindistan'da hüküm süren bir kraliyet ailesine mensuptur. Kralının kızı güzel Nestan'a (ნესტან) âşık olmuştur ve Nestan bir gün esrarengiz bir biçimde ortadan kaybolur. Çılgına dönen Tariel prensesin peşine düşmüş, ama izine rastlayamamıştır. Başboş dolaşıp durmuş, çöllerde tek başına ve umutsuzluk içinde kalmıştır. Tariel'in trajik kaderinden çok etkilenen Avtandil sevdiğini bulabilmesi için ona yardım teklifinde bulunur. Uzun araştırmalardan sonra ve Pridon (ფრიდონ) adlı üçüncü bir kahramanın da yardımıyla Nestan bulunur. Tariel ve Nestan evlenip Hindistan tahtına otururlar, Avtandil ve Tinatin ise onlar da evlenerek Arabistan'da hüküm sürmeye başlarlar."

Kısaca özetlemeye çalıştığımız Rustaveli'nin yapıtının ana fikri, akıl ve tutku, düşünce ve eylem arasındaki sonsuz çatışmadır. Şiirin başkahramanı Tariel tutkuyu temsil eder ve Nestan'ın güzelliği ve çekiciliği yetmektedir ona. Nestan'ı ilk kez gördüğünde akli başından gitmiş, kendisinden geçmiştir. O andan itibaren de hiçbir şeyin önemi kalmamıştır gözünde: şöhrat, zenginlik, vatan... Nestan'ın hayali önünde her şey silinip gitmiştir, tek tutkusu Nestan'dır. Dünyanın bütün zevkleri aptalca ve boş gelmektedir ona. Öte yandan da bütünüyle eylemdir Tariel. Ama onun eylemine yön veren akıl değil tutkudur ve bu tutku onu zaman zaman büyük tehlikelerin içine atar. Çin'e savaş açar. Sevdiğinin nişanlısını öldürür. Aşkın nesnesine hoş görünmek için hiç düşünmeden her şeyi yapacaktır. Sevdiğinin esrarengiz kayboluşunu öğrendiğinde her şeyi unuttur ve terk eder, onu aramaya koyulur. Dünyayı karış karış dolaşır ve ondan hiçbir ize rastlayamayınca büyük bir umutsuzluğa kapılır, dünyadan vazgeçer, insanlardan nefret eder. Issız bir yerde, vahşiler arasında ve bir yığın tehlikenin içinde yaşamayı yeğler... Tek başına ve başboş dolaşır durur, kaderine ağlar. Deli olduğuna inanır ve kendi kendisini ölüme mahkûm eder. Bir aslanla bir dişi kaplanın kavgasına tanık olur ve bu olay aracılığıyla doğada bir aşk gösterisi yapıldığına inanır. Çok kaba davrandığına inandığı aslanı öldürür ve dişi kaplanı kucaklar. Dişi kaplanın dişleri de pençeleri de ürkütmez onu, ama hayvana boyun eğdiremez bir türlü ve öldürmek zorunda kalır onu. Kendisi de aklında hep sevdiğinin anısıyla bayılır kalır orada.

Kahramanın tutkusunun evrensel bir trajedi boyutlarına ulaştığına tanık oluyoruz burada! Sevdiğinin Kaheti'de (კახეთი) bir kaleye kapatılmış olduğunu öğrenir öğrenmez yeniden dünyaya gelir Tariel. Tutkusu daha da şiddetlenmiştir. Korkunç bir öfke ve şiddetle kalenin kapısını kırar ve büyük acı ve sıkıntılardan sonra sevdiğini kollarına alır sonunda. Aşk ve adaletin zaferidir bu.

Kahramanlar insanlık için gereklidir. İnsanlığın ve yüzyılların önünde haklı çıkanlar hep kahramanlar olmuştur. Tariel insanlığın bu özlemlerini temsil etmektedir. Gençlik onda düşlerini ve gizli acılarını bulur. Tariel yaşlanmaz, sonsuz, bitmez tükenmez bir eylem içindedir o. Şiirin öteki kahramanlarından Avtandil de akıl ve tutku arasındaki bu çatışmanın içindedir ve tutkularına hâkim olabilmesi için Tanrı'nın kendisine güç vermesini ister, yakarır Tanrı'ya. Her zaman galip gelir, çünkü kendi kendisine hâkimdir. Onun kişiliğinin belirgin özellikleri esneklik, gayret ve çabadır. Dostluğa, onura, cesarete önem verir, en amansız mücadeleler

⁴⁷ Baramidze, A.G., Gamezardaşvili, D.M., *Gruzinskaya literatura*, İzd. Tbil. Univera., Tiflis 1968, s.14-15.

⁴⁸ YERGUZ, İsmail, *Şota Rustaveli ve "Kaplan Postlu Şövalye"*, Çvneburu Dergisi, İstanbul 2004.

içinde bile soğukkanlılığını yitirmez. Avtandil insanın kendine egemen olabileceğine inanır.

Nestan çok güzeldir ve dünyada bütün ihtişamıyla hüküm sürmek ister. Sevgilisinden kahramanca eylemler bekler. Kendini umutsuz hissettiğinde ağlar ama aşkı söz konusu olduğunda kaplan pençelerini gösterir. Coşku ve tutku ışığını yakan ölümsüz dişiliktir o. Nestan aynı zamanda Tariel'in, kapatıldığı zindanın kapısını kıracağı günü bekleyen vatan sembolüdür.

Şair, "Bu İran efsanesini inci gibi avucumun içinde buldum." diyor. Konunun bir İran efsanesi olup olmamasının önemi yok. Rustaveli'nin yapıtı hem ulusal hem de derinlemesine insancıl bir yapıttır. Şiirde kesinlikle Gürcistan'dan söz edilmediği bir gerçektir, ama bir kralın tahtını kızına bırakması Arabistan'da ya da İran'da değil Gürcistan'da rastlanan bir olaydır. 1184 yılında kral III. Giorgi (გიორგი) kızı Tamara'yı bütün Gürcistan'ın kraliçesi ilan etmiştir. Şiirde şu dizeleri okuyoruz: "Babası Tinatin'i getirdi, tahta oturttu, başına bir taç koydu, âsâsını ona verdi ve krallık pelerinini giydirdi." Bu bir Hristiyan, Bizans ya da Gürcü törenidir. Müslüman dünyasında taç ve âsâ yoktur. Dolayısıyla Tinatin imajıyla anlatılan kraliçe Tamara'dır. Şiir o dönem Gürcistan'ının nasıl bir bolluk, ihtişam ve soyluluk içinde yaşadığına tanıklık etmektedir. O dönemin Gürcü uygarlık ve kültürü olağanüstü insanidir, baskıcı ve boğucu değildir. Yüzeysel ve hafif bir uygarlık hiç değildir. Ve bu dönemde Batı'nın, İsa'nın mezarını "hak dininden olmayanların elinden almak" için Doğu'yla kanlı bir savaşa tutuştuğu dönemde Rustaveli'nin bu kanlı mücadelenin dışında kalması da ilginçtir. Hiçbir kültürten yana tavır koymamıştır. Onun için dünyada "bilinmeyen, açıklanamayan ve anlatılamayan" tek bir tanrı vardır. Bu tanrı evreni yaratmış ve insanlara bırakmıştır. Rustaveli yüce bir umut gibi sık sık tanrıyı ansa da onun yerine zaman zaman müthiş ve kör bir güç olarak tanımladığı doğayı da koyar. İnsan bu güce karşı koyabilmek için mücadele etmeli, acılar ve umutsuzluklar karşısında metanetli olmalı, vatanını gözetmeli, bütün dünya zevklerinin kaynağından sevgi ve dostluk üretmelidir. ⁴⁹

Gürcü şair Şota Rustaveli'nin 12 yy.'da kaleme aldığı Kaplan Postlu Şövalye adlı destan hem Gürcü Edebiyatı'nın, hem de Dünya Edebiyatı'nın başyapıtlarından biri olarak kabul edilir. Rustaveli daha sonraki yüzyıllarda ülkesinin edebiyat dünyasını çok derinden etkilemiş, bütün şiirleri besleyen bir özsu niteliği kazanmıştır. Rustaveli 1587 dörtlükten oluşan aşk destanını Gürcüstan'ın altın dönemini yaşatan kraliçe Tamara'ya sunmuştur. Bu destan Gürcü halkınca öylesine benimsenmiştir ki, aradan yüzlerce yıl geçmesine rağmen birçok Gürcü bu destanı ezbere bilir, hatta gelinlerin sandıklarında ki en değerli çeyizdir.

İlk kez 1712 yılında Gürcü Kralı Vahtang (ვახტანგ) tarafından bastırılan destan sonra birçok dile çevrilmiştir. Türkçe'ye ilk kez (1991 yılın da, 280 sayfa) Prof.Dr. Bilal Dindar ve Yrd. Doç. Dr. Zeynelabidin Makas tarafından çevrilmiştir. UNESCO 1966 yılında Rustaveli' nin doğumunun 800. yılını başta Gürcistan olmak üzere birçok ülkede yaptığı etkinliklerle kutlanmıştır. Aynı şekilde 2016 yılı UNESCO tarafından Şota Rustaveli Yılı olarak kabul edilmiştir. Rustaveli bu yapıtıdaki başarısından dolayı, Gürcü Edebiyatı'nın, belki de tek gerçek en uzun aşk destanının yaratıcısı sayılır.

Kaplan Postlu Şövalye destanı ve şair Şota Rustaveli hakkında verilen bilgilerden sonra eserde de yer alan "Aşk, akılla anlaşılmaz; yürekte yaşanır." (გრძნობა, ჭკვიანთაგან მოუხვედრელი." ve "Mecnunluk" (მოჯნურობა) kavramları incelenecektir.

Arapça kökenli olan mecnun veya mecnunluk terimlerinin Gürcü Şiiri'ne girişini bu dörtlüklerde gösterilmektedir. Mecnun kelimesinin farklı sözlüklerdeki açıklamaları ise şu şekildedir:

-Mecnun: Arapça \ sıfat: 1- çılgın, deli, divane

2- alakaya düşer, fena halde aşık, şeyda

(Şemseddin Sami, Kamus-ı Türk-i, 2004 İstanbul, Kapı Yayınları, s. 1294)

-Mecnun: Arapça \ sıfat: 1- sevdadan ötürü kendini kaybetmiş

2- çılgın, deli

(Türkçe Sözlük, TDK Yayınları, 2005 Ankara, s. 1359)

-Mecnun: Arapça \ sıfat: 1- deli, divane, cinlü, alüfte

Mecnunluk: isim: 1- delilik, divanelik, cünun

(Mertol Tulum 17. Yy Türkçesi ve Söz Varlığı, TDK Yayınları, 2011 Ankara, s. 1212)

⁴⁹ YERGUZ, İsmail, Şota Rustaveli ve "Kaplan Postlu Şövalye", Çvneburu Dergisi, İstanbul 2004.

(Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi, 2000 Ankara, s.596)

-Mecnun: Arapça \ sıfat: 1- cinn, cin tutulmuş, çıldırmış, deli, divane

2- delice seven, tutkun

(Mehmet Konar, Farsça-Türkçe Sözlük, Say Yayınları, 2013 İstanbul, s. 1405)

“ვთქვა მიჯნურობა პირველი და ტომი გვართა ზენათა,
ძნელად სათქმელი, საჭირო გამოსაგები ენათა;
იგია საქმე საზეო, მომცემი აღმაფრენათა;
ვინცა ეცდების, თმობამცა ჰქონდა მრავალთა წყენათა.”

“İlahi aşkı arz etsem, çok ulvi ve manidar,
Onu her dil bu âlemde bil ki, eylemez izhar.
Sevgi Hakk’ın ihsanıdır, kanat verir yükselişe
Izdıraba katlanmalı, ona varmak isteyenler.”

Mecnunluk kelimesinin ilk geçtiği yer olan 20. sıradaki dörtlükte anlatılmak istenen aşk; ilahi aşk olarak belirtilmiştir. Her kim ki varmak isterse bu aşka çekmeli ıstıraplar yaşamalı zorluklar.

“მას ერთსა მიჯნურობასა ჰკვიანნი ვერ მიხვდებიან,
ენა დაშვრების, მსმენლისა ყურნიცა დავალდებიან;
ვთქვენე ხელობანი ქვენანი, რომელი ხორცთა ხვდებიან;
მართ მასვე ჰბადვენ, თუ ოდეს არ სიძვენ, შორით ბნდებიან.”

“Böyle bir aşkı anlamak, herkesin de harcı değil,
Dinleyenler kulak bezer, tekrarından yorulur dil.
Sevgiliden ayrılınca ulvi aşkı taklit eder,
Şehvet ve de işret için ihtirasa uyan sefil.”

“მიჯნური შმაგსა გვიქვიან არაბულითა ენითა,
მით რომე შმაგობს მისისა ვერ მიხვდომისა წყენითა;
ზოგთა აქვს საღმრთო სიახლე, დაშვრების აღმაფრენითა,
კვლა ზოგთა ქვე უც ბუნება კეკლუცთა ზედა ფრფენია.”

“Âşık olan kimselerin Arapçada adı mecnun;
Zira vuslata ermese, deliliktir sonu onun.
Ulviyete can atınca âşık Hakk’a yakınlaşır,
Miskinlerse her gün, her an başkasına olur meftun.”

Beşeri aşkın betimlenmesinden İlahi aşka ulaşmakla ifade edilen Mecnunluk 21. ve 22. dörtlüklerde akılla anlaşılamayacağı sinyallerini vermektedir.

“მიჯნურსა თვალად სიტურფე მართებს, მართ ვითა მზეობა,
სიბრძნე, სიუხვე, სიმდიდრე, სიყმე და მოცალიეობა,
ენა, გონება, დათმობა, მძლეოთა მებრძოლთა მძლეობა.
ვისცა ეს სრულად არა სჭირს, აკლია მიჯნურთ ზნეობა.”

“Âşıkların şirin dili, güneş gibi gül cemali,
Feraseti, çevikliği, bol serveti, çokça malı,
Düşmanını yine gücü, sabrı, düşüncesi olmalıdır;
Bundan mahrum olanları kimse âşık saymamalı.”

23. dörtlükte Mecnunlukla bir tutulan âşıklık özelliklerinin: dilinin şirinliği, simasının güzelliği, akli, idraki, serveti, gücü ve kuvvetiyle değerlendirilmesi gerektiği vurgusu yapılmıştır.

“მიჯნურობა არის ტურფა, საცოდნელად ძნელი გვარი;
მიჯნურობა სხვა რამეა, არ სიძვისა დასადარი:
იგი სხვაა, სიძვა სხვაა, შუა უზის დიდი ზღვარი,

ნუვინ გარევთ ერთმანერთს! გესმის ჩემი ნაუბარი?”

“Sevgi güzel, anlaşılmaz, ulaşılmaz bir muamma!
Gerçek sevgi başka şeydir, hiç de zina değil amma.
Bu başkadır, o da başka, çok farklıdır birbirinden;
Benim sözlerimi dinle ve bunları karıştırma.”

24. Dörtlükte ifade edilmek istenen Mecnunluğun sevgiyle bağdaşması gerektiği ancak buna ermenin de muamma olduğudur. Gerçek sevgiyle kişi sevdiğine ihanet etmeyeceği gibi onu da zinayla ayırt edebilmelidir.

“სამს მიჯნური სანიერი, არ მეძავი, ბილწი, მრუში,
რა მოშორდეს მოყვარესა, გაამრავლოს სულთქმა, უში,
გული ერთსა დააჯეროს, კუმტი მიხვდეს, თუნდა ქუში;
მძულს უგულო სიყვარული, ხვევნა, კოცნა, მტლამი-მტლუმი.”

“Zina yapmak alçaklıktır, sadık kalır âşık olan,
Sevgiliden ayrılınca şiddetlenir ah-ü figan.
Âşık, yalnız sevgilinin didarını düşünmeli,
İğrenirim yavan yavan kucaklaşıp öpüşmeden.”

25. Dörtlük önceki dörtlülle bağlantılı öğeler içerip sevginin bedensel temaslar dışında ruhla da yaşanabileceğini ifade etmiştir.

“ამა საქმესა მიჯნური ნუ უხმობს მიჯნურობასა:
დღეს ერთი უნდეს, ხვალე სხვა, სთმობდეს გაყრისა თმობასა;
ესე მღერასა ბედიტსა ჰგავს, ვაჟთა ყმაწვილობასა.
კარგი მიჯნური იგია, ვინ იქმს სოფლისა თმობასა.”
“Âşık bu tür ihtirasa sevgi adı vermemeli,
Her gün birisini sevip, sonra da terk etmemeli.
Bu, gençlikte öğrenilen kötü huylara benzer,
Hakiki bir âşık ise, rahat yüzü görmemeli.”

26. Dörtlülle sevgiyi bedensel şehvetlerin kurbanı veya esiri etmemek gerektiği, bu isteklerin gençliğe has birer geçici heves olduğunu dile getirir. Gerçek aşka ulaşmak isteyen kişinin ise hiçbir zaman rahat yüzü göremeyeceği vurgulanmıştır.

“არს პირველი მიჯნურობა არ-დაჩენა ჭირთა, მალვა,
თავის-წინ იგონებდეს, ნიადაგმცა ჰქონდა ხალვა,
შორით ბნედა, შორით კვდომა, შორით დაგვა, შორით ალვა,
დათმოს წყრომა მეფეთაგან, მისი ჰქონდეს შიში, კრძალვა.”
“Gerçek aşkın alameti, sır saklayıp, hissi yenmek,
Yârin hüsn-ü hayaliyle gerektir ki, yalnız kalmak.
Yârin çılgın hiddetine karşı duyup korku, ihlâs,
Uzaklarda mecnun olup, uzaklarda yanıp ölmek!..”

27. Dörtlülle Mecnunlukla kişinin aşkını kendi içinde saklaması ve aşkından ötürü sevdiğinin sevgisinden habersiz uzaklarda yaşanması gerektiği ifade edilmiştir.

“ხამს, თავისსა ხვაშიადსა არვისთანა ამჟღავნებდეს,
არ ბედიტად „ჰაის“ ზმიდეს, მოყვარესა აყივნებდეს,
არსით აჩნდეს მიჯნურობა, არასადა იფერებდეს,
მისთვის ჭირი ღზინად უჩნდეს, მისთვის ცეცხლსა მოიდებდეს.”
“Hiç kimseye açmamalı bu sırrını âşık olan,
El içinde ah çekerse, sevgili incinir ondan.
Hiçbir zaman bildirmeden sevgisini, duygusunu,
Aşk ateşi tesellidir, ızdıraplar aşığa can.”

28. Dörtlüğün üçüncü mısrasında geçen âşıklıkla, çekilen ıstırabın bir ah bile demeden sevdiğinin incinmesinden çekinen kişinin bu duygularla var olabileceği gösterilmektedir.

“მას უშმაგო ვითბმიენდოს, ვინ მოყვარე გაამჩივნოს?

ამის მეტი რამცა ირგო: მას ავნოს და თვითცა ივნოს.

რათამელა ასახელოს, რა სიტყვითა მოაყივნოს?

რა ჰგავა, თუ მოყვარესა კაცმან გული არ ატკივნოს?”

“Aşkını izhar edene yalnız deliler inanır,

Zira böyle davranıştan sevenlerin başı yanar.

Yar kadrini bilen âşık, lekelemez dildarını,

Bazı âşık sevgiliyi incitmeyi hüner sanır.”

29. Dörtlülle ele alınan sevgide aşkın dile getirilmemesi gerektiği, ancak bunu söyleyen kişinin sevdiğine zarar verebileceği hatta sevgiliyi incitebileceği düşünülmektedir. Bazı âşıkların ise sevdiğini incitmeyi hüner saydıkları söylenmiştir.

“მიკვირს, კაცი რად იფერებს საყვარლისა სიყვარულსა:

ვინცა უყვარს, რად აყივნებს მისთვის მკვდარი, მისთვის წყლულსა?!

თუ არ უყვარს, რად არა სძულს? რად აყივნებს, რაცა სძულსა?!

ავსა კაცსა ავი სიტყვა ურჩევნია სულსა, გულსა.”

“Sevgisini bu âleme yayanlara şaşarım ben;

Sevgiliyi rüsvay etmez, onu yürekten seven.

Alçalan ve de alçaltan acep niçin miskinleşir?

Yaşayamaz kötü olup, iyilere iyi diyen.”

Sevginin, aşkın hiçbir şekilde dile getirilmemesi vurgusu yapılmıştır 30. Dörtlülükte.

“თუ მოყვარე მოყვრისათვის ტირს, ტირილსა ემართლებს;

სიარული, მარტოობა შვენის, გაჭრად დაეთვლებს;

იგონებდეს, მისგან კიდე ნურაოდეს მოეცლებს,

არ დააჩნდეს მიჯნურობა, სჯობს, თუ კაცსა ეახლებს.”

“Âşık olup, yar yolunda haklıdır her ağlayan,

Âşık isen, divane ol, çek elini bu dünyadan.

Hiçbir zaman olmamalı ondan gayrı bir düşüncen

Sırrını açma kimseye, yar aşkına gizlice yan.”

Mecnunluk terimimizin geçtiği son dörtlülük olan 31. Dörtlülükte öncekiler gibi aşkın ve sevginin dünyadan elini eteğini çekip ondan başka bir düşünceye kapılmayıp dile getirilmemesi ve gizlice yaşanması gerektiği söylenmiştir.

Eser yazıldıktan sonra üzerinden birkaç asır geçmesine rağmen dini otoriteler tarafından toplumun okuyabileceği uygun bir eser olarak görülmediğinden halk arasında yayılması istenmez. Bir rivayete göre Gürcü Kralı Vakhtang VI tarafından 1712’de yayınlanan eserin bütün nüshaları aynı yıl suya atılır.⁵⁰

Rustaveli, eski kilise edebiyatının kitabi normlarını kabul etmez. O, büyük oranda edebiyat dilini halkın konuşma diline yaklaştırarak Gürcü diline katkıda bulunur. Yeni Gürcü edebiyat dilinin temel koyucusu olarak da kabul edilmektedir. Destanın dili çağın özelliklerini taşımakla beraber anlaşılır, özdeyişler bakımından zengin ve yoğun anlatımlıdır.

Gürcistan’da özellikle de 16. Yüzyılda başlayan entelektüel hayatın ön plana çıkardığı bazı şairlerin çalışmaları Gürcü halkına Rustaveli eserlerinin popüleritesinin daha iyi anlama imkânı vermiştir. Bu dönemin hemen hemen bütün şairleri eserlerinde, okuyucunun dikkatlerini ilk önce Rustaveli adına çektikten sonra

⁵⁰ ÜSTÜNYER, İlyas, “GÜRCÜ DİLİ VE EDEBİYATI Üzerine Okumalar” İstanbul 2010, s. 87.

kendilerinin şiirdeki yol göstericisi olarak onun adını anmaktadırlar.⁵¹ 19. Ve 20. Yy Gürcü edebiyatında⁵² şiir yazıp da Rustaveli'ye adanmış bir şiiri⁵³ olmayan şairi bulmak çok zordur. ⁵⁴Aynı durum sonraki yüzyıllarda yaşamış şairlerin içinde söylemek mümkündür.

Böylece, âşıklıkla özdeşleşen Mecnunluk terimi ilgili dilde de yüksek şiir diliyle yansıtılmıştır. Eserde Mecnunluk'un sözlük anlamları, şiirde geçen kısımları, gerçek boyutları ve açıklamalarıyla birlikte verilmeye çalışılmıştır. Kaplan Postlu Şövalye ve Mecnunluk birbirinden ayrı görülemez kavramlar haline dönüşmüştür. Şairin anlatısı ve düşünceleriyle derin anlamlar yüklenmiştir. Mecnunluk yazarının anlatımıyla yüksek edebi düzeyde estetik öze kavuşmuştur.

Komşu olan Gürcistan'ın tarihi, Gürcü dili ve edebiyatı her zaman için Türkiye'de ilgi odağı ve merak konusu olmuştur. Bugün de aynı ilgi devam etmektedir. İki ülke yazar ve şairlerinin yanında kültür elçilerinin de gönül köprüleri inşa edebileceği; edebi ve kültürel ilişkilerin daha da artacağı su götürmez bir gerçektir. Bu iki ülke toplumlarının birbirlerini yakından tanımaları da ayrıca önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- a. 16. Yy'da başlayan bu övgü sürecini Gürcü edebiyatında günümüzde de görmek mümkündür. 20. Yy Gürcü şairlerinden Irakli Abaşidze'nin bir şiir kitabı **"Rustaveli'nin İzinde"** adını taşımaktadır. Bkz. -- Abaşidze, İ., **Kolokolov İz Tratsath Godov**, Azbuka-klassika, Sank-Peterburg 2005, s.195-252.
- b. Rus yazar ve tarihçi N. M. Karamzin, **Rus Devlet Tarihi**, 1818, cilt VI, adlı çalışmada, A. S. Puşkin, **Poln. Cobr. Soç.**, Mosk-1948, cilt 3'teki "Tatlı Fısıkiyelerin Serinliğinde" , s.729; A. A. Şişkov (1832) "Ketevan veya 1812'deki Gürcistan'da" ; Ya. P. Polonskiy, "Tamara ve Onun Şairi Rustaveli" adlı şiirinde Rustaveli'yi eserlerine taşımışlardır.
- c. Gürcü edebiyatında doğa şairi olarak bilinen Vaja Pşavela da Rustaveli'yi konu alan "Rustaveli'nin Külüne" adlı bir şiire sahiptir. Pşavela, V., **Stihatvareniya i Raskazi**, Gocud. İzd., XL, Moskova-1958, s.212.
- d. Rus-Tavi (რუ+ს+თავ+ო) / Su-Başı, Bkz. Kırzioğlu, **Kıpçaklar**, s.74. "Kral David'in baş veziri Çkondidel Görgi 1115'te (Tiflis altında ve Kür boyundaki) Rustav'ı zapt etti. Burada kışlayan Türkler için bu büyük bir darbe oldu." , Age., s.113.
- e. ABULADZE, Kakha, Gürcüce Standart Sözlük, Gürcüce-Türkçe, Türkçe-Gürcüce, Fono Yayınları, İstanbul 2011.
- f. BARAMİDZE, A.G., Gamezardaşvili, D.M., **Gruzinskaya literatura**, İzd. Tbil. Univera., Tiflis 1968, s.14-15.
- g. ÇİLOĞLU, Fahrettin, Eski Gürcü Edebiyatı, Çveneburi Kültürel Dergisi, Sayı: 1 (8), Ocak-Şubat 1993.
- h. ELBAKİDZE, Maka, **"რუსთაველი და მისი ვეფხისტყაოსანი"** - **Rustaveli da misi "Vepkhistaosani"**, Pirosmeni, İlkbahar 2008, sayı 5, s.22.
- i. DEVELLİOĞLU, Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi, 2000 Ankara, s.596.
- j. GOGUA, Edison, **Şota Rustaveli, Aforizmi i Viskazvaniya**, Khelobneba, Tbilisi 1979, s.8.
2. Bu Manastırın adını Elbaidze "Cvari - Haç" olarak verir. Bkz. Maka Elbakidze, **"რუსთაველი და მისი ვეფხისტყაოსანი"** - **Rustaveli da misi "Vepkhistaosani"**, Pirosmeni, İlkbahar 2008, sayı 5, s.23.
- a. Gürcü Edebiyatı, Kaynak: Ana Britannica, Çveneburi Kültürel Dergisi, Sayı: 1 (8), Ocak-Şubat 1993.

⁵¹ 16. Yy'da başlayan bu övgü sürecini Gürcü edebiyatında günümüzde de görmek mümkündür. 20. Yy Gürcü şairlerinden Irakli Abaşidze'nin bir şiir kitabı **"Rustaveli'nin İzinde"** adını taşımaktadır. Bkz. Abaşidze, İ., **Kolokolov İz Tratsath Godov**, Azbuka-klassika, Sank-Peterburg 2005, s.195-252.

⁵² Rus yazar ve tarihçi N. M. Karamzin, **Rus Devlet Tarihi**, 1818, cilt VI, adlı çalışmada, A. S. Puşkin, **Poln. Cobr. Soç.**, Mosk-1948, cilt 3'teki "Tatlı Fısıkiyelerin Serinliğinde" , s.729; A. A. Şişkov (1832) "Ketevan veya 1812'deki Gürcistan'da" ; Ya. P. Polonskiy, "Tamara ve Onun Şairi Rustaveli" adlı şiirinde Rustaveli'yi eserlerine taşımışlardır.

⁵³ Gürcü edebiyatında doğa şairi olarak bilinen Vaja Pşavela da Rustaveli'yi konu alan "Rustaveli'nin Külüne" adlı bir şiire sahiptir. Pşavela, V., **Stihatvareniya i Raskazi**, Gocud. İzd., XL, Moskova-1958, s.212.

⁵⁴ ÜSTÜNYER, İlyas, **"GÜRCÜ DİLİ VE EDEBİYATI Üzerine Okumalar"** İstanbul 2010, s. 89.

<http://www.turansam.org>

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches

TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/KIŞ, Sayı: 33

TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/WINTER, Issue: 33

DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>

- b. KONAR, Mehmet, Farsça-Türkçe Sözlük, Say Yayınları, 2013 İstanbul, s. 1405
- c. RUSTAVELİ, Şota, *Kaplan Postlu Şövalye, Bizim Hazinemiz.*, Nakaduli Yayınları, Tiflis 1960.
- d. RUSTAVELİ, Şota, *Kaplan Postlu Şövalye*, Çevirmenler: DİNDAR, Bilal; MAKAS, Zeynel Abidin; Eser Matbaası, Samsun 1991.
- e. SAMİ, Şemseddin, Kamus-ı Türk-i, 2004 İstanbul, Kapı Yayınları, s. 1294
- f. ÜSTÜNYER, İlyas, *“GÜRCÜ DİLİ VE EDEBİYATI Üzerine Okumalar”* İstanbul 2010, s. 90.
- g. TULUM, Mertol, *17. Yy Türkçesi ve Söz Varlığı*, TDK Yayınları, 2011 Ankara, s. 1212.
- h. Türkçe Sözlük, TDK Yayınları, 2005 Ankara, s. 1359.
- i. YERGUZ, İsmail, *Şota Rustaveli ve “Kaplan Postlu Şövalye”*, Çveneburi Dergisi, İstanbul 2004.
- j. YERGUZ, İsmail, *Şota Rustaveli ve “Kaplan Postlu Şövalye”*, Mamuli Dergisi, Sayı: 3, İstanbul 1997.